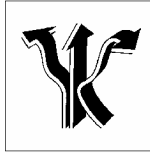

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни**

**“ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ
СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ”**

**(для бакалаврів спеціальності
“Фізичне виховання”)**

МАУП

Київ 2004

Підготовлено викладачем *В. М. Мазіним*

Затверджено на засіданні кафедри управління фізичною культурою і спортом (протокол № 1 від 25.08.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Мазін В. М. Навчальна програма дисципліни “Організація та проведення спортивних змагань” (для бакалаврів спеціальності “Фізичне виховання”). — К.: МАУП, 2004. — 18 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни „Організація та проведення спортивних змагань”, теми практичних занять, вказівки до виконання самостійної роботи, завдання до самостійної роботи, вказівки до виконання контрольної роботи, завдання для контрольної роботи, контрольні питання, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Останніми роками у нашій країні стрімко розвивається спортивна індустрія, однією з важливих складових якої є проведення спортивних змагань.

Опанування знань з організації та проведення спортивних змагань є важливим елементом сучасної освіти для спортивних менеджерів та інших спеціалістів у сфері фізичної культури.

Програмою курсу передбачено вивчення основних положень, засобів і правил проведення спортивних змагань. Особливу увагу приділено практичним технологіям організації і проведення масових спортивних заходів — змагань, злетів, конкурсів, а також теоретичним питанням проведення спортивних змагань, загальним правилам проведення змагань за різними схемами розіграшу. Процес проведення змагань вивчається на прикладах роботи вітчизняних організацій, що працюють у цій сфері.

Основними організаційними формами вивчення дисципліни “Організація та проведення спортивних змагань” є лекції, семінарські і практичні заняття, виконання індивідуальних завдань і самостійна робота.

На лекціях передбачається виклад сучасного теоретичного матеріалу за темою з наведенням прикладів з реальної діяльності спортивних організацій, а також спільне обговорення і закріплення основних моментів тем.

Зміст практичних занять передбачає поточний контроль знань студентів у формі контрольних запитань; обговорення проблеми і вироблення спільних рішень.

Для засвоєння студентами програмного матеріалу передбачено самостійні заняття: підготовка рефератів; самостійна робота, що передбачає опрацювання законодавчих і нормативних актів, навчальних джерел, періодичних видань, матеріалів Інтернету.

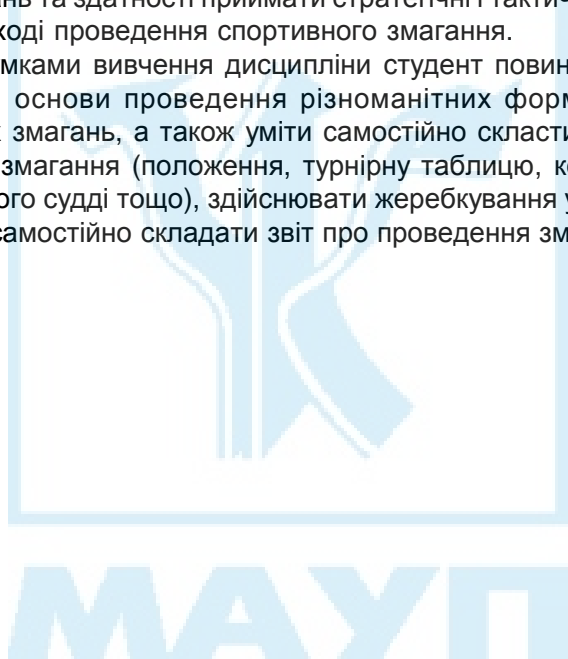
Протягом періоду навчання здійснюється поточний контроль індивідуальних знань на практичних заняттях у формі усного опитування, контрольна робота та підсумкова атестація у формі заліку.

Мета дисципліни “Організація та проведення спортивних змагань” — ознайомити студентів з процесом проведення спортивного змагання та сформуванню навички застосування теоретичних знань у практичній діяльності.

Основні завдання курсу:

- вивчення теоретичних основ проведення спортивних змагань;
- формування практичних навичок проведення спортивних змагань та здатності приймати стратегічні і тактичні рішення у ході проведення спортивного змагання.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати теоретичні основи проведення різноманітних форм і видів спортивних змагань, а також уміти самостійно скласти основні документи змагання (положення, турнірну таблицю, кошторис, звіт головного судді тощо), здійснювати жеребкування учасників змагання, самостійно складати звіт про проведення змагання.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ
СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ”

№ пор.	Назва розділу і теми
	<i>Вступ</i>
	<i>I. Основні положення проведення спортивних заходів</i>
1	Визначення та класифікація спортивних заходів
2	Організаційно-методичні засади проведення спортивних заходів
3	Схеми проведення спортивних змагань
4	Планування календаря спортивних змагань
	<i>II. Проведення спортивного змагання</i>
5	Алгоритм забезпечення спортивного змагання
6	Основні документи змагання
7	Інформаційно-технічне обслуговування спортивних заходів
8	Забезпечення проведення обов'язкових церемоній та робота з глядачами
9	Робота персоналу організації під час проведення спортивних змагань
10	Основи безпеки проведення масових заходів
	<i>III. Підбиття підсумків змагань</i>
11	Заходи PR
12	Підготовка підсумкових звітів про проведення змагання

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ
СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ”

Вступ

Мета і завдання вивчення дисципліни. Зв'язок з іншими дисциплінами. Основні види занять і особливості їх проведення. Види контролю знань студентів з дисципліни, особливості проведення контрольних заходів.

Спортивні змагання в історії людства — історична ретроспектива.

Література [1; 2]

Розділ I. Основні положення проведення спортивних заходів

Тема 1. Визначення та класифікація спортивних заходів

Визначення спортивного змагання. Цілі проведення змагань. Спортивне змагання з погляду соціології. Спортивне змагання з погляду маркетингу. Спортивні змагання як послуга. Класифікація спортивних змагань: першість; кубок; чемпіонат. Особисті змагання. Командні змагання. Система змагань в аматорському спорті. Система змагань у професійному спорті.

Література [2–4; 24; 27]

Тема 2. Організаційно-методичні засади проведення спортивних заходів

Учасники змагань.

Вимоги до учасників змагань. Права й обов'язки представника команди; права й обов'язки учасників змагань. Заявки на змагання.

Оргкомітет змагань. Склад та робота суддівської колегії. Комендант змагань. Обов'язки та права мандатної комісії. Функції секретаріату змагань. Медичне забезпечення спортивних заходів. Жеребкування.

Література [5–8; 15]

Тема 3. Схеми проведення спортивних змагань

Схеми проведення змагань з ігрових видів спорту. Кругова система розіграшу. Система розіграшу з вибуттям. Удосконалений спосіб розіграшу з вибуттям. Змішаний вид розіграшу. Прямий спосіб розіграшу. “Гандикап” у розіграшу. Додаткова зустріч за третє місце. “Розсіювання” учасників. Вибуття учасника після двох поразок.

Схеми проведення змагань з єдиноборств. Змагання „стінка на стінку”. Особливості проведення змагань з індивідуальних видів спорту.

Порядок визначення переможців і підбиття підсумків змагань. Визначення переможців у разі рівної кількості очок. Облік результатів. Таблиці обліку результатів.

Література [5–8; 15; 23]

Тема 4. Планування календаря спортивних змагань

Типовий календар спортивних змагань. Правила складання календаря спортивних змагань. Взаємозв'язок спортивних змагань у межах календаря. Планування річного бюджету змагань. Використання сучасних інформаційних технологій при плануванні календаря змагань.

Література [5–8; 10; 15; 18]

Розділ II. Проведення спортивного змагання

Тема 5. Алгоритм забезпечення спортивного змагання

Розробка бізнес-плану змагань. Розрахунок бюджету змагань. Розробка спонсорських пакетів.

Оформлення необхідних візових документів. Зустріч і провадження спортсменів і осіб, які їх супроводжують. Забезпечення транспортного обслуговування змагань. Розміщення учасників змагань у готелях. Організація харчування. Мандатна комісія. Оренда устаткування та транспорту.

Графічне зображення алгоритму забезпечення спортивного змагання.

Література [8; 11; 15; 24; 27]

Тема 6. Основні документи змагання

Первинні та супровідні документи.

Правила складання основних документів: положення про змагання; кошторис; форми заявки на участь у змаганнях.

Правила складання супровідних документів: реєстраційні відомості та ін.

Література [8; 11; 15; 24; 27]

Тема 7. Інформаційно-технічне обслуговування спортивних заходів

Рекламна кампанія спортивного змагання. Цілі рекламної кампанії. Розробка медіа-плану. Виготовлення і розміщення зовнішньої реклами. Розробка фірмового стилю і фірмових виробів. Розробка і розміщення анонсів, рекламних роликів, рекламних модулів для радіо і друкованих ЗМІ. Проведення акредитації. Оформлення місць проведення змагань. Виготовлення сувенірної і нагородної атрибутики змагання.

Виготовлення поліграфічної продукції — буклетів, плакатів, листівок, проспектів та ін.

Технічні засоби, що використовуються для проведення спортивних змагань.

Використання сучасних інформаційних технологій при підготовці і проведенні змагань.

Література [9–11; 14; 15; 20; 22; 24; 27]

Тема 8. Забезпечення проведення обов'язкових церемоній та робота з глядачами

Церемоніальна частина змагань: церемонія відкриття, церемонія нагородження, закриття змагань. Сценарний план церемоніальної частини спортивних змагань. Дії для підвищення якості змагань. Робота з глядачами.

Визначення концесії. Заходи підвищення прибутковості концесій.

Література [22; 27]

Тема 9. Робота персоналу організації під час проведення спортивних змагань

Планування роботи персоналу. Розподіл повноважень. Мотивація персоналу. Контроль за виконанням покладених функцій під час проведення змагань.

Робота суддівської колегії. Робота структурних підрозділів та допоміжних служб.

Дії персоналу у форс-мажорних обставинах.

Література [24; 25]

Тема 10. Основи безпеки проведення масових заходів

Правила розміщення глядачів. Заходи безпеки під час проведення спортивних змагань. Медичне обслуговування змагань. Приклади невдалих рішень питань безпеки змагань.

Література [24; 25]

Розділ III. Підбиття підсумків змагань

Тема 11. Заходи PR

Основні цілі заходів з PR (Public relations). План заходів з PR. Правила запрошення на заходи. Банкети, фуршети, інтерв'ю. Проведення конгресів, конференцій. Інші PR-акції, пов'язані з проведенням змагань. Моніторинг преси. Бажані та дійсні результати правильного PR.

Література [14; 24; 27]

Тема 12. Підготовка підсумкових звітів про проведення змагання

Обов'язкова бухгалтерська звітність із спортивного змагання. Статистична звітність. Підготовка підсумкових звітів про проведений захід для спонсорів; підготовка прес-релізу для ЗМІ.

Література [11; 18]

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Алгоритм проведення змагання.
2. Дії керівництва установи, що проводить спортивне змагання у форс-мажорних умовах.

3. Елементи Public relations у проведенні спортивних змагань.
4. Новітні цифрові технології у проведенні змагань.
5. Організація обліку глядачів та учасників змагання.
6. Основи безпеки проведення масових заходів.
7. Підготовка первинних документів змагання: положення, кошторис, форма заявки та ін.
8. Підготовка підсумкових звітів про проведений спортивний захід.
9. Підготовка прес-релізу та проведення прес-конференції для спортивних журналістів.
10. Планування роботи персоналу спортивної організації під час проведення змагань.
11. Прийом та розміщення учасників змагання.
12. Робота зі ЗМІ у процесі проведення спортивного змагання.
13. Робота зі спонсорами.
14. Складання річного плану спортивних змагань.
15. Складання сценарного плану церемоній спортивного змагання.
16. Схеми проведення спортивних турнірів.
17. Функції оргкомітету змагань.
18. Приклади невдалих рішень при проведенні змагань.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійну роботу студенти виконують у вигляді реферату. Питання для самостійного опрацювання студент визначає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки. Наприклад, якщо остання цифра номера залікової книжки “3”, то студент вибирає завдання 3 з наведеного далі переліку.

Під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені у пропонованій навчальній програмі і рекомендовані на лекціях, а також підручники, що відповідають темі завдання.

Самостійна робота має містити вступ, основну частину (результати виконаного завдання), заключну частину. Наприкінці роботи необхідно навести список використаної літератури.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Розробити положення про змагання на прикладі обраного виду спорту.
2. Розробити сценарний план урочистої частини змагань.
3. Розробити пакет для спонсорів на прикладі змагання з обраного виду спорту.
4. Провести маркетинговий аналіз спортивних подій, що відбувалися протягом року у м. Запоріжжі.
5. Описати схему проведення змагання на прикладі обраного виду спорту.
6. Розробити медіа-план спортивного змагання.
7. Нормативно-правові засади проведення спортивних змагань.
8. Розробити звітні документи спортивного змагання на прикладі обраного виду спорту.
9. Розробити типові шаблони документів для обліку учасників змагання та глядачів.
10. Описати відомі схеми проведення спортивних змагань з ігрових видів спорту.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до навчального плану студенти виконують контрольну роботу. Номер контрольного питання студент визначає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки. Наприклад, якщо остання цифра номера залікової книжки “3”, то студент вибирає варіант 3.

Для послідовного і чіткого викладу матеріалу слід скласти план роботи.

Під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені в цій навчальній програмі і рекомендовані на лекціях, а також підручники та нормативні акти, що відповідають темі роботи.

Обсяг контрольної роботи має становити щонайбільше 20 сторінок формату А4. Контрольна робота повинна містити вступ, основну частину, висновки. Наприкінці роботи необхідно навести список використаної літератури, зазначити дату виконання і поставити підпис.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Види змагань: першість, кубок, чемпіонат (на прикладі єдиноборств).
2. Графічне зображення алгоритму забезпечення змагань на прикладі обраного виду спорту.
3. Заходи PR у системі спортивних змагань.
4. Звіт головного судді змагань: структура та зміст.
5. Історія спортивних змагань.
6. Класифікація спортивних змагань.
7. Медичне забезпечення спортивних заходів.
8. Медіа-план спортивного змагання: структура та зміст.
9. Заходи безпеки під час проведення спортивних змагань.
10. Основні підсумкові звіти про змагання.
11. Основні правила підготовки прес-релізу для ЗМІ.
12. Особливості оформлення місць проведення спортивних змагань (на прикладі обраного виду спорту).
13. Положення про змагання: структура і зміст.
14. Планування роботи персоналу на час проведення спортивного змагання.
15. Правила розміщення глядачів.
16. Правила складання положення про змагання.
17. Проведення прес-конференції, присвяченої спортивним змаганням.
18. Рекламна кампанія спортивного змагання.
19. Робота зі спонсорами у процесі підготовки та проведення змагання.
20. Робота секретаріату під час проведення змагань.
21. Робота структурних підрозділів та допоміжних служб під час проведення змагань.
22. Розробка медіа-плану спортивного змагання.
23. Складання календаря спортивних змагань.
24. Складання кошторису змагань (на прикладі обраного виду спорту).
25. Спонсорський пакет: структура і зміст.
26. Спортивне змагання як об'єкт бізнесу.
27. Спортивні змагання у професіональному спорті.

28. Сутність роботи суддівської колегії на прикладі обраного виду спорту.
29. Сценарій і проведення урочистої частини змагань.
30. Характеристика змішаного розіграшу.
31. Характеристика кругової системи розіграшу.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Визначення спортивного змагання.
2. Цілі проведення змагань.
3. Класифікація спортивних змагань.
4. Що таке першість?
5. Що таке кубок?
6. Що таке чемпіонат?
7. Охарактеризуйте спортивне змагання як послугу.
8. Що таке заявка на участь у змаганнях?
9. Вимоги до учасників змагань.
10. Права й обов'язки представника команди.
11. Функції та склад суддівської колегії.
12. Обов'язки коменданта змагань.
13. Обов'язки й права мандатної комісії.
14. Функції секретаріату змагань.
15. Хто відповідає за медичне забезпечення спортивних заходів?
16. Хто і як проводить жеребкування учасників змагання?
17. Які технічні засоби застосовують для проведення спортивних змагань?
18. Охарактеризуйте кругову систему розіграшу.
19. Охарактеризуйте систему розіграшу з вибуттям.
20. Охарактеризуйте змішаний розіграш.
21. Хто і як здійснює облік результатів змагань?
22. Таблиці обліку результатів змагань.
23. Як складається календар спортивних змагань?
24. Особливості спортивного календаря у різних видах спорту.
25. Бізнес-план змагань.
26. Назвіть складові положення про змагання.
27. Поняття спонсорського пакета.

28. Як треба зустрічати і проводити спортсменів і осіб, що їх супроводжують?
29. Транспортне обслуговування змагань.
30. Особливості організації харчування учасників змагань.
31. Особливості оформлення місць проведення змагань.
32. Рекламна кампанія спортивного змагання.
33. Основні складові урочистої частини змагань.
34. Основні правила проведення прес-конференції.
35. Цілі рекламної кампанії спортивного змагання.
36. Для чого розробляють медіа-план змагання?
37. Чи потрібна розробка фірмового стилю змагань?
38. Що треба враховувати при розробці і розміщенні анонсів, рекламних роликів, рекламних модулів для радіо і друкованих ЗМІ?
39. Цілі прес-конференцій і презентацій.
40. Що таке акредитація?
41. Які обов'язкові елементи повинна мати поліграфічна продукція, присвячена спортивним змаганням?
42. Що є основними документами змагання?
43. Як складається положення про змагання?
44. Як складається кошторис змагань?
45. Складові заявки на участь у змаганнях.
46. Сценарний план спортивних змагань.
47. З яких обов'язкових частин складається церемоніальна частина змагань?
48. Які дії можна здійснити для підвищення якості змагань?
49. Які заходи можна застосувати для роботи з глядачами?
50. Види додаткового сервісу на змаганнях.
51. Заходи підвищення прибутковості змагань.
52. Як планується робота персоналу на час проведення спортивних змагань?
53. Хто здійснює розподіл повноважень та контроль за виконанням наданих функцій під час проведення змагань?
54. Що таке мотивація персоналу?
55. У чому полягає робота суддівської колегії під час проведення змагань?
56. Робота структурних підрозділів і допоміжних служб.

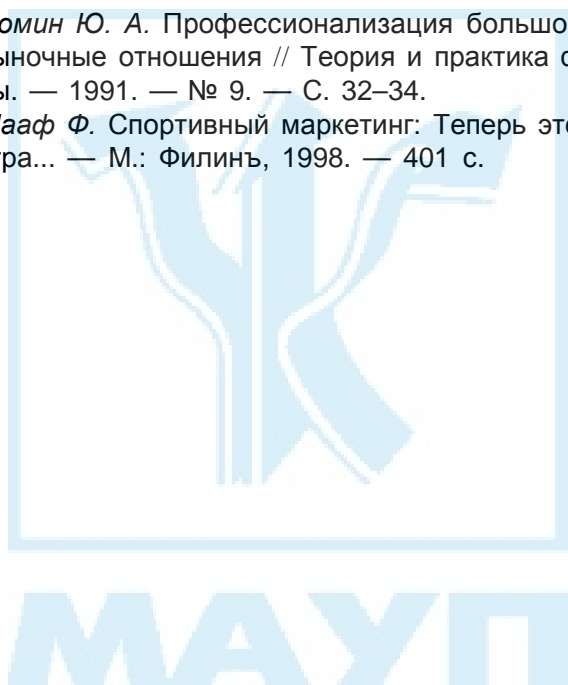
57. Що повинні робити співробітники у форс-мажорних обставинах під час проведення змагань?
58. Правила розміщення глядачів.
59. Заходи безпеки під час проведення великих спортивних змагань.
60. Медичне обслуговування змагань.
61. Цілі проведення акцій з ПР.
62. Що потрібно врахувати під час планування банкетів і фуршетів?
63. Які обов'язкові документи повинні бути підготовані для забезпечення бухгалтерської звітності?
64. Які обов'язкові дані повинен містити звіт головного судді змагань?
65. Яку інформацію мають містити підсумкові звіти про проведений захід для спонсорів?
66. Які існують основні правила підготовки прес-релізу для ЗМІ?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Столбов В. В.* История физической культуры. — М.: Просвещение, 1989. — 228 с.
2. *Вилькин Я. Р.* Управление физкультурным движением и спортивный менеджмент: Учеб. пособие для студ. высш. спец. учеб. заведений по физ. культуре и спорту Респ. Беларусь / Акад. физ. воспитания и спорта Респ. Беларусь / Я. Р. Вилькин, В. Н. Рыженков. — Минск, 1996. — 260 с.
3. *Алешин В. В.* Менеджмент и маркетинг на европейских стадионах / В. В. Алешин, И. И. Переверзин. — М.: Сов. спорт, 1999. — 190 с.
4. *Професіональний спорт* / За ред. С. І. Гуськова та В. М. Платонова. — К.: Олімпійська л-ра, 2000. — 391 с.
5. *Березин Ю. А., Аксельрод С. Л.* Планирование физкультурно-массовых мероприятий. — М.: ФиС, 1972. — 96 с.
6. *Борисов И. А.* Организация, проведение и судейство спортивных соревнований: Лекция. — М., 1974. — 21 с.

7. *Васин В. А.* Спортивные организации и проведение соревнований // Теория и практика физ. культуры. — 1999. — № 9. — С. 28–30.
8. *Вилькин Я. Р.* Основы организации и документального обеспечения спортивных соревнований. — Минск, 1979. — 290 с.
9. *Галкин В. В.* Экономика физической культуры и спорта: Учеб. пособие для студ. вузов, высш. и сред. проф. учеб. зав. физ. культуры. — Воронеж, 2003.
10. *Горбунов А.* Добавленное время // Спортклуб. — 1998. — № 3. — С. 32–33.
11. *Горшков В. Е.* Экономическое управление физической культурой и спортом // Теория и практика физ. культуры. — 1991. — № 9. — С. 17–20.
12. *Гуськов С. И.* Голубой монстр. — М.: Мысль, 1986. — 222 с.
13. *Гуськов С. И.* Спонсор и спорт. — М.: МЦНТИ, 1995. — 160 с.
14. *Гуськов С. И.* Спорт и маркетинг. — М.: Вагриус, 1995.
15. *Каневец Г. М.* Организационно-методические основы проведения спортивно-массовых мероприятий: Лекция. — Л.: ГДО — ИФК, 1984. — 24 с.
16. *Кондрашова Н.* Большой спорт за рубежом // Тренер. — 1993. — №1. — С. 32–33.
17. *Кончев С., Цветков П.* Корпорация “Спорт”. — София, 1984. — 258 с.
18. *Макарцев Н. А., Рыболовлев В. Г.* Учёт и отчётность в физкультурных организациях. — М.: ФиС, 1972. — 127 с.
19. *Матвеев Л. П.* Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов. — К.: Олимп. лит., 1999. — 318 с.
20. *Менеджмент и маркетинг в спорте: Краткий словарь-справочник.* — М.: Школа спортивного бизнеса ГЦОЛИФК, 1991. — 111 с.
21. *Платонов В. Н.* Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте. — К.: Олимп. лит., 1997. — 584 с.
22. *Сегал М. Д.* Физкультурные праздники и зрелища. — М.: ФиС, 1977. — 222 с.

23. *Спутник* физкультурного работника / Под общ. ред. В. И. Ивонина. — М.: ФиС, 1977. — 360 с.
24. *Степанова О. Н.* Маркетинг в сфере физической культуры и спорта: Монография. — М.: Сов. спорт, 2003.
25. *Тукманов А. В.* Организационные и маркетинговые предпосылки эффективного проведения соревнований (на примере футбола): Автореф. дис. ... канд. пед. наук. — М., 2002.
26. *Фомин Ю. А.* Профессионализация большого спорта и рыночные отношения // Теория и практика физ. культуры. — 1991. — № 9. — С. 32–34.
27. *Шааф Ф.* Спортивный маркетинг: Теперь это не просто игра... — М.: Филинь, 1998. — 401 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Організація та проведення спортивних змагань”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Організація та проведення спортивних змагань”	5
Теми практичних занять	9
Вказівки до виконання самостійної роботи	10
Завдання для самостійної роботи	11
Вказівки до виконання контрольної роботи	11
Завдання для контрольних робіт	12
Контрольні питання	13
Список рекомендованої літератури	15

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *О. І. Маєвська*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

МАУП

Зам. № ВКЦ-1939

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП